

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

เอกสารผลงานลำดับที่ 2

เรื่อง

คู่มือการจัดสัมมนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน
ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ว่าด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้

โดย

นางสาวสุกัญญา ดารามาศ

ผู้ขอประเมินตำแหน่ง นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 8ว
ตำแหน่งเลขที่ 51 โครงการส่งเสริมความรู้ด้านแรงงาน

ฝ่ายพัฒนาข้าราชการ

สถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

06557

12.05.6
0739ท
๑.1

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

06557

คู่มือการจัดสัมมนาผู้บริหาร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
บทที่ 1 : บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
วิธีการ / ขั้นตอนการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 : แนวคิดและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิด	4
องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง	5
การทดลองจัดสัมมนา	8
การจัดทำคู่มือ	13
บทที่ 3 : วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมในการสัมมนา	19
กิจกรรม 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์การ	20
กิจกรรม 2 การวิเคราะห์รูปแบบองค์การ	23
กิจกรรม 3 แนวคิดทิศทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	26
กิจกรรม 4 การทำงานร่วมกันเป็นทีม	30
กิจกรรม 5 การประเมินองค์การแห่งการเรียนรู้	32
กิจกรรม 6 การเปลี่ยนกระบวนทัศน์	37
กิจกรรม 7 การวางแผนโครงการ	50
กิจกรรม 8 การวัดการรับรู้ตนเอง	54
สรุปการติดตามและประเมินผลการสัมมนา	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 : การจัดทำคู่มือการสัมมนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้าน	
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ว่าด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้	78
ที่มาของการจัดทำคู่มือ	78
ขั้นตอนการจัดสัมมนา	78
ตัวอย่างการจัดทำหลักสูตรการจัดสัมมนา	88
บทที่ 5 : สรุปและข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการจัดทำคู่มือ	91
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก	99
ภาคผนวก ข	120

คำนำ

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นอันมาก และได้ประกาศใช้นโยบายพัฒนาข้าราชการพลเรือนเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 โดยได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ประการหนึ่งคือ ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการพลเรือนทุกคน ทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพ อย่างเป็นระบบทั่วถึงและต่อเนื่อง ดังนั้นสถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีหน้าที่หลักในการพัฒนาข้าราชการโดยตรง จึงได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อพัฒนาข้าราชการของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้เป็นบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานและสามารถเป็นแกนนำในการนำเอายุทธวิธีรูปแบบต่าง ๆ ของการฝึกอบรมสัมมนาไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์การของตนได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของรัฐต่อไป

การพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคลว่าด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาบุคลากรอื่น ๆ ในองค์กรต่อไปในหลายระดับ ทั้งระดับสูง ระดับกลางและระดับล่าง เพื่อก่อให้เกิดแนวทางการคิดเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งในด้านการพัฒนาข้าราชการผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในแวดวงการปฏิบัติงานและบริหารงานให้มีคุณภาพต่อไป

ผู้จัดทำคู่มือฉบับนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการสัมมนาแบบนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอื่น ๆ ในอนาคต ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณนางวนิดา ชูวงษ์ ผู้อำนวยการศูนย์ประสานการพัฒนาข้าราชการ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม ท่านผู้อำนวยการกองฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่กองฝึกอบรมทุกท่านของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มา ณ โอกาสนี้

(นางสาวสุกันยา ดารามาศ)

นักพัฒนาทรัพยากรบุคคล 7

บทคัดย่อ

การศึกษาเริ่มตั้งแต่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และได้ทดลองจัดสัมมนาขึ้น 1 ครั้ง เพื่อเป็นการทดลองเมื่อวันที่ 29 - 30 มิถุนายน 2541 จึงได้บทสรุปและข้อเสนอแนะ เพื่อให้ นักพัฒนาทรัพยากรบุคคลใช้เป็นแนวทางในการนำการสัมมนารูปแบบนี้ไปดำเนินการ จัดสัมมนาเพื่อก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสัมมนาที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิมและ ให้ประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและได้นำเสนอวิธีการจัดกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม และการสรุปผลการสัมมนา การติดตามประเมินผลการสัมมนา

การจัดทำคู่มือฉบับนี้ สถาบันพัฒนาการแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ดำเนินการ จัดสัมมนาขึ้น โดยน่านักพัฒนาทรัพยากรบุคคลจากกรมต่าง ๆ สังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ สังคม ทุกกรม ๆ ละ 3 คน ซึ่งประกอบไปด้วยข้าราชการระดับบริหาร (ระดับ 7-8) และระดับ ปฏิบัติการ (ระดับ 6) เข้าร่วมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการฝึกอบรมของ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมให้มีความรู้ ความสามารถในการกำหนดวิธีการฝึกอบรม แนวทางใหม่ และให้ผู้ปฏิบัติงานด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในส่วนราชการต่าง ๆ นำความรู้ ที่ได้รับไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการฝึกอบรมและการพัฒนาตนเอง ตามแนวทาง การพัฒนาบุคลากรยุคใหม่อีกด้วย

การจัดทำคู่มือ การจัดสัมมนา การพัฒนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนา ทรัพยากรบุคคล ว่าด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้ศึกษาจากเอกสาร รวบรวมองค์ความรู้ และ กำหนดขั้นตอนการจัดสัมมนาไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเริ่มต้นก่อนที่จะมีการจัดสัมมนา
2. ขั้นตอนระหว่างการจัดสัมมนา
3. ขั้นตอนการดำเนินการหลังจากเสร็จสิ้นการสัมมนา

และได้จัดทำตัวอย่างการจัดหลักสูตร การจัดสัมมนาผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านการ พัฒนาทรัพยากรบุคคล ว่าด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาศักยภาพ ของบุคลากรด้านการฝึกอบรม ให้มีความรู้ ความสามารถในการกำหนดนโยบาย สำหรับผู้บริหาร และวิธีการฝึกอบรมสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และปัญหา ความจำเป็นในการจัดฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรต่อไป การพัฒนาหน่วยงานในลักษณะ องค์การแห่งการเรียนรู้ ในเรื่องการทำงานเป็นทีม การแข่งขันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้ วิสัยทัศน์ร่วมกัน การวิเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ตลอดเวลา และต่อเนื่อง และการนำสิ่งที่ได้

เรียนรู้มาคิดอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นการพัฒนาหน่วยงานในระดับคณะกรรมการแห่งการเรียนรู้
ในหลายรูปแบบ เช่น การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนหน้าที่ นอกจากนั้นยังมีการ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาวิธีคิดและการเรียนรู้ร่วมกัน